

בש"פ 7167/17 - אברהים אבו זייד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7167/17

כבוד השופטת ד' ברק-ארז
אברהים אבו זייד

לפני:
העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 10.9.2017 במ"ת 49237-08-17 שניתן על-ידי
כבוד השופט י' טופף

תאריך הישיבה: כ"ח באלול התשע"ז (19.9.2017)

בשם העורר: עו"ד שאדי כבהא

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 10.9.2017 (מ"ת 49237-08-17, השופט י' טופף). בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר מבחן בעניינו של העורר ועל המשך מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 24.8.2017 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום נגד העורר וששה נאשמים נוספים. כתב האישום, הכולל

ששה אישומים, מייחס לעורר עבירות של הדחה בחקירה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 245(ב) יחד עם סעיף 249א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

3. כתב האישום מגולל באריכות פרשה שעיקרה תכנית עבריינית לכאורה של מוחמד מגארבה (להלן: מגארבה), המרצה עונש מאסר החל משנת 2013, לסחוט ולחטוף את בת-זוגו לשעבר (להלן: המתלוננת). על-פי הנטען, בין מגארבה לבין המתלוננת התפתח קשר זוגי בסמוך לאחר תחילת מאסרו, אך במהלך שנת 2017 היא פיתחה קשר זוגי עם אדם אחר (להלן: המתלונן) שבעקבותיו חדלה לבקר את מגארבה. בעקבות זאת, דרש מגארבה מהמתלוננים להפסיק את הקשר ביניהם ולאחר שסירבו החל לאיים עליהם ולדרוש מהם בשיחות טלפון חוזרות ונשנות תשלום של 190 אלף שקל, תוך שהוא מאיים עליהם בפגיעה שלא כדיון. בהמשך, נטען כי מגארבה ונאשמים אחרים קשרו קשר לפיו יפעלו יחד בשליחותו של מגארבה להמשיך לסחוט באיומים את המתלוננים. פרטי הקשר ודרכי מימושו מתוארים בהרחבה בכתב האישום. בין היתר, מתוארים מארבים שערכו חלק מהנאשמים בפרשה למתלוננים; איומים שכוונו כלפי אביו של המתלונן; וכן אירוע חמור של חטיפה וכליאה שלא כדיון של המתלוננים בניסיון לגייס תמורתם "כספי כופר" מאביו של המתלונן (אירוע שהסתיים בחילוץ של המתלוננת מדירת המסתור שבה הוחזקה על ידי המשטרה).

4. מעשיו של העורר מצויים בשוליה של הפרשה. לפי המתואר באישום הרביעי בכתב האישום, ביום 9.8.2017 טילפן מגארבה לעורר ודיווח לו שהוא עומד להילקח לחקירה בקשר לאירועי החטיפה. העורר הנחה את מגארבה להכחיש את מעורבותו בפרשה ולהימנע מלשוחח בטלפון מחשש להאזנות של המשטרה. כמו כן, דיווח העורר למגארבה כי נפגש עם המתלונן ואביו ושכנע אותם לבטל את תלונתם. הוא הוסיף כי בכוונתו לקחת אותם עמו לצורך ביטול התלונה. העורר המשיך ועדכן את מגארבה באשר לכך שהמתלוננת מסרה פרטים מלאים בחקירתה אודות המעורבים בחטיפה ומסרה למשטרה הקלטות שברשותה, וכן עדכן כי פעל לבירור מקום הימצאה של המתלוננת, אך ללא הצלחה. עוד עדכן העורר את מגארבה בפרטים הנוגעים לזהות העצורים בתיק. לבסוף, מסר מגארבה לעורר מספר טלפון השייך לו על מנת שהעורר יוכל לעדכנו בפרטים הרלוונטיים לחקירה.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר והנאשמים הנוספים הוגשה גם בקשה לעצור אותם עד תום ההליכים. ביום 10.9.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי אין חולק שקיימת תשתית ראייתית לכאורית בעניינו של העורר, וכן כי מתקיימות בעניינו עילות מעצר של מסוכנות וחשש לשיבוש הליכים. לצד זאת, מצא בית המשפט המחוזי להורות על קבלת תסקיר שירות מבחן בעניינו של העורר. בית המשפט המחוזי קבע דיון נוסף בעניינו של העורר ליום 3.10.2017, והורה כי תסקיר שירות המבחן יוגש שלושה ימים לפני כן, וכי העורר יותר במעצר עד למתן החלטה אחרת.

הערר

6. הערר שבפני מכוון נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי. לשיטת העורר, בית המשפט המחוזי שגה בקבעו שעליו להישאר במעצר עד לקבלת החלטה אחרת בעניינו, שכן היה מקום לשחררו כבר בשלב זה לחלופת מעצר.

7. העורר טוען כי על אף שמדובר בהחלטת ביניים, נסיבות העניין מחייבות לבחון את שאלת המשך מעצרו של העורר

כבר בשלב הזה.

8. ראשית, העורר מבקש להשוות את עניינו לנאשם אחר בפרשה (להלן: הנאשם 6), אשר הואשם אף הוא בעבירת שיבוש מהלכי משפט. הנאשם 6 שוחרר לחלופת מעצר בהחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 25.8.2017 (סגן הנשיא ג' נויטל), וזאת מבלי להיזקק לתסקיר שירות המבחן. לטענת העורר, היה מקום לתת משקל לשחרורו של נאשם 6 ללא תסקיר גם בהחלטה בעניינו, בפרט בשים לב לכך שמעורבותו של נאשם 6 בפרשה היא משמעותית יותר מזו של העורר, כך נטען, וכן לעובדה שלנאשם 6 עבר פלילי, בעוד העורר נטול עבר פלילי.

9. שנית, לגישתו של העורר מעשיו הוצגו על-ידי המשיבה מחוץ להקשרם - לדבריו, בשיחת הטלפון המיורטת עליה מבוסס האישום כנגדו הביע העורר את מורת רוחו מפרשת החטיפה וניסה לגשר בין מגארבה לבין המתלוננים. העורר מצביע על כך שהוא הפציר במגארבה להימנע מלפנות אל אביו של המתלונן ואף ביקר את התנהלותו של מגארבה. העורר ממשיך וטוען כי גם לשיטת המדינה מעורבותו בתיק החלה רק לאחר ביצוע העבירות העיקריות וכי הוא כלל לא ידע על אודות החטיפה. בנסיבות אלה, כך נטען, המסוכנות הנשקפת מן העורר אינה גבוהה וניתנת לאיון באמצעות חלופת מעצר אף מבלי להיזקק לתסקיר.

10. שלישית, העורר טוען כי החשש לשיבוש הליכים בעניינו אינו קיים עוד, לאחר שהוגש כתב האישום. העורר מוסיף וטוען כי מעצרו עד כה מהווה הרתעה מספקת, בהתחשב בעובדה שהוא מצוי במעצר זה פעם ראשונה בחייו כבר למעלה מחודש. העורר טוען אפוא כי לנוכח השפעתו השלילית של המעצר עד כה על מצבם הנפשי והכלכלי של העורר ושל בני משפחתו והצפי לתקופת המתנה ארוכה עד לקבלת תסקיר שירות המבחן, ניתן לשחררו בשלב זה לחלופת המעצר המוצעת על ידו בצפון הארץ בפיקוחם של מפקחים נורמטיביים.

11. מנגד, המדינה סבורה כי דין הערר להידחות. בעיקרו של דבר, המדינה מבהירה כי ההחלטה מושא הערר היא החלטת ביניים שכל משמעותה היא קבלת תסקיר מעצר בעניינו של העורר. המדינה אינה חולקת על כך שחלקו של העורר בפרשה שונה משל מרבית הנאשמים האחרים, שהיו מעורבים באירועי הסחיטה ובאירוע החטיפה באופן ישיר. עם זאת, המדינה מצביעה על כך שבועוד שביחס לנאשמים האחרים בפרשה היא עומדת על מעצר עד תום ההליכים, בעניינו של העורר היא אך מבקשת בשלב זה להתרשם מתסקיר מבחן טרם תגובש עמדתה. זאת, על רקע הנסיבות החמורות של הפרשה כולה וכן הדברים שעולים מתמליל השיחה שבין העורר למגארבה. במכלול נסיבות אלה, כך נטען, אין מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, בפרט כאשר הדיון הבא בבית המשפט המחוזי נקבע למועד קרוב יחסית (בעוד כשבועיים).

דיון והכרעה

12. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להידחות.

13. כפי שאף ציין העורר עצמו, הדיון בבקשה לעצרו עד תום ההליכים טרם הסתיים ולא ניתנה בו החלטה סופית.

היינו, החלטתו של בית המשפט המחוזי היא אך החלטת ביניים, שמשמעותה היא קבלת תסקיר לצורך ההחלטה הסופית. בשלב דיוני זה, קיימים טעמים טובים שלא להידרש לערר (ראו: בש"פ 5833/15 צבורה נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (10.9.2015); בש"פ 7185/15 נחום נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (4.11.2015)).

14. איני סבורה כי יש מקום לחרוג מכלל זה בנסיבות המקרה דנן. מבלי להידרש לגופן של הטענות שהעלה העורר בעניין עילות המעצר וחלופת המעצר המוצעת, אני סבורה כי בהתחשב בנסיבות החמורות של הפרשה מושא כתב האישום, שהעורר נטל בה חלק - גם אם קטן יחסית לאחרים - ובהתחשב בהשלכותיה המצומצמות של החלטתו של בית המשפט המחוזי, אין מקום להתערב בה. הדברים אמורים בפרט כאשר הדיון הבא בבית המשפט המחוזי קבוע למועד קרוב יחסית, בעוד שבועיים ימים, ובמועד זה תהא פרושה בפני בית המשפט המחוזי תמונה ברורה יותר בנוגע למסוכנותו של העורר כפי שתשתקף מתסקיר שירות המבחן.

15. באשר לטענות העורר בעניין ההשוואה לנאשם 6 אצין, מבלי לנקוט עמדה נחרצת, כי ההשוואה ביניהם היא רבת-פנים יותר מכפי שעלה מן הטיעון בפני, בהתחשב בטיב והיקף השיבוש המיוחס לכל אחד מהם, להבדלים בגיל ביניהם ועוד. אין בכוונתי לקבוע מסמרות בעניין זה, אלא רק לציין כי דיון מפורט בהשוואה זו אינו מתאים לשלב זה של ערר על החלטת ביניים. לאחר קבלת התסקיר ניתן יהיה להידרש גם לטענות אלה בצורה מלאה, וחזקה על בית המשפט המחוזי שיעשה כן. למעלה מן הצורך יצוין, בעקבות טענות שהעלה העורר בעניין דחיות של דיונים קודמים בעניינו, כי יש לקוות שיעשו כל המאמצים לקיים את דיון ההמשך בבקשת המעצר במועד שנקבע ללא דחיות נוספות.

16. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ח באלול התשע"ז (19.9.2017).

שׁוֹפֵט